

PAPER DETAILS

TITLE: Ersoy, Feyzi (2010), uvas Türkçesi Grameri Gazi Kitabevi, Ankara, 490 s. ISBN
978-605-5543-45-7

AUTHORS: Ekrem Arikoglu

PAGES: 185-186

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/54772>

**Ersoy, Feyzi (2010), *Çuvaş Türkçesi Grameri*,
Gazi Kitabevi, Ankara, 490 s. ISBN 978-605-5543-45-7**

Ekrem Arıkoğlu*

Sovyetlerin çöküşünden sonra ülkemizde çağdaş Türk lehçeleriyle ilgili çalışmalar çok büyük bir ivme kazandı. Bu ivmeye Ahmet B. Ercilasun'un katkısı başka herhangi bir kimseyle kıyaslanamayacak derecede fazla oldu. Onun yetiştirdiği, yönlendirdiği öğrencileri Türk lehçelerinde bilimsel tezlerinin yanında, uzmanlaştıkları alanların çeşitli yönlerini araştıran eserler de ortaya koymaya başladılar. Elimizdeki Çuvaş Türkçesi Grameri de Ahmet B. Ercilasun'un genç öğrencilerinden Feyzi Ersoy'un hocasına adadığı bir eseri.

Çuvaşça, herkesçe kabul edilen fikre göre, Türkçeden en erken kopan Türk lehçesi (bazılarınca dili)'dir. Son yıllarda ülkemizde Emine Yılmaz, Metin Yılmaz, Oğuzhan Durmuş ve Bülent Bayram'ın Çuvaşçayla ilgili çeşitli kitap ve makale çapında çalışmalarını görmekteyiz.

Doç. Dr. Feyzi Ersoy; yüksek Lisansını (*Ulıp Halapisem Metni Esasında Çuvaşçada İsim, Gazi Üni. 2000, Bu çalışmada faydalanılan Ulıp Halapisem Metni TDK tarafından "Çuvaş Alp Hikâyeleri" adıyla basılmıştır.*) ve doktorasını (*Türk-Moğol Dil İlişkisi ve Çuvaşça, Gazi Üni. 2008*) Çuvaşça üzerine yapmıştır. Özellikle doktora çalışmasında Çuvaşça, Moğolca, İngilizce ve Eski Türkçe bilgilerini gerektiren zor bir konunun üstesinden başarıyla gelmiştir. Ersoy'un bu başarılı çalışması da yakında basılacaktır.

Çuvaş Türkçesi Grameri; Giriş, Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi, Söz Dizimi, Metinler ve Kaynakça olmak üzere altı ana bölümden oluşuyor. Giriş bölümünde Çuvaşistan ve Çuvaşlar hakkında bilgi verildikten sonra, Çuvaş Türkçesi ve bu Türkçeyle ilgili yapılan çalışmalar tanıtılıyor.

Eserin Ses Bilgisi bölümünde Çuvaşçanın ses özelliklerinin Eski Türkçeyle mukayeseli olarak verildiğini görüyoruz.

Eserde en geniş yer Şekil Bilgisi bölümüne ayrılmış. Bölümde yapım ekleri işlendikten sonra kelime türlerine geçiliyor. Çekim ekleri bu türler içerisinde sırası geldikçe işleniyor. Kelime Türlerinde sırasıyla *isimler, sıfatlar, zarflar, zamirler ve fiiller* veriliyor. *İsim-fiiller, Sıfat-fiiller, Zarf-fiiller* konularından sonra *görevli kelimeler* başlığı altında *edatlar ve bağlaçlar, anlamlı-görevli*

* Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, arikoglu@gazi.edu.tr

kelimeler başlığı altında ise ünlemler anlatılıyor. Eserin sonlarında ise *söz dizimi*, *metinler* ve *kaynakça* bölümleri bulunuyor.

Bizce bu grameri diğerlerinden ayıran temel özellik, verilen hemen her örneğin kaynağının gösterilmesi. Örnek olarak gösterilen kelimelerin Çuvaşça sözlükteki tabanı, sayfa numarasıyla birlikte esere alınmış. Eserde bir nevi metinden hareketle gramer özelliklerinin ayrıntılı bir şekilde işlendiği söylenebilir. Çoğunlukla anlatılan özellik cümle içinde verildiğinden örneğin metin bağlamında kazandığı anlam daha kolay anlaşılıyor.

Eser, Çuvaşçanın grameriyle ilgili herhangi bir konuyu merak edenlere kaynaklık edeceği gibi, verilen bolca örnek ve bu örneklerin çoğu zaman birebir yapılan çevirisiyle aynı zamanda bir Çuvaşça öğretim kitabı vazifesi de göreceğe benziyor.

Feyzi Ersoy; Çuvaşçayı Çuvaşistan'da, Moğolcayı Moğolistan'da, İngilizceyi Amerika Birleşik Devletleri'nde öğrenmiş genç ve gayretli bir arkadaşımız. Elimizdeki eseri onun ilerde daha spesifik, ülkemizde uzmanı az bulunan Çuvaş Türkçesi, Türkçe Moğolca ilişkisi, Türkçenin Altayistik içindeki yeri vb., konularda Türkoloji bilimine güzel eserler kazandıracağına bir göstergesi. Arkadaşımızı kutluyoruz ve bu tür çalışmalarının devamını diliyoruz.